

AGATA KRISTI

VELIKA ČETVORKA

- Slučajevi Herkula Poarao -

*Preveo s engleskog:
Nikola Matić*

KONTRAST
Beograd, 2023

Prvo poglavlje

NEOČEKIVANI GOST

Upoznao sam ljude koji uživaju u prelasku kanala; muškarce koji mogu mirno da sede u svojim stolicama na palubi i po dolasku sačekaju da se brod usidri, a zatim, bez ikakve gužve, sakupe svoje stvari i iskrcaju se. Meni lično to nikada nije uspevalo. Od trenutka kada se ukrcam osećam da je vremena premalo za bilo šta. Premeštam svoje kofere sa jednog mesta na drugo, i, ako siđem u salon na obrok, halapljivo gutam hranu sa nelagodnim osećajem da bi brod mogao neočekivano da pristane dok sam ja u potpalublju. Možda je sve to ostalo još od kratkih dopusta tokom rata, kada se činilo da je toliko važno da obezbedim mesto što bliže prolazu, i da se među prvima iskrcam kako ne bih protraćio dragocene minute svog trodnevnog ili petodnevnog dopusta.

Tog julskog jutra, dok sam stajao uz ogradu i posmatrao bele litice Dovera kako se približavaju, divio sam se putnicima koji su mogli mirno da sede u svojim stolicama i da uopšte ni ne podignu pogled da prvi put vide svoju rodnu zemlju. Ipak, možda je njihov slučaj bio drugačiji od mog. Bez sumnje su mnogi od njih prešli do Pariza samo na vikend, dok sam ja proveo poslednjih godinu i po dana na ranču u Argentini. Iako sam tamo bio uspešan, i moja žena i ja smo uživali u slobodnom i lakom životu južnoameričkog kontinenta, ipak sam sa knedlom u grlu gledao kako se poznata obala primiće, sve bliže i bliže.

Sleteo sam u Francusku dva dana ranije, obavio neke neopходne poslove i sada sam bio na putu za London. Trebalo bi da budem tamo nekoliko meseci – dovoljno vremena da potražim stare prijatelje, a posebno jednog. Sitnog čoveka sa jajolikom

glavom i zelenim očima – Herkula Poaroa! Namera mi je bila da ga potpuno iznenadim. Moje poslednje pismo iz Argentine nije dalo ni nagoveštaja da sam nameravao da doputujem – to sam zapravo odlučio na brzinu, što je bilo posledica izvesnih poslovnih komplikacija – i proveo sam mnoge trenutke zabavljajući se zamišljanjem oduševljenja i zapanjenosti kada me bude ugledao.

On, znao sam, verovatno neće biti daleko od svog štaba. Prošlo je vreme kada su ga slučajevi vukli sa jednog kraja Engleske na drugi. Pročuo se i proslavio, i više nije dozvoljavao da jedan slučaj okupira sve njegovo vreme. Kako je vreme odmicalo, sve više je težio tome da ga smatraju „detektivom-konsultantom” – isto toliko specijalistom koliki je bio i lekar u ulici Harli. Uvek se prezrivo podsmevao uvreženoj ideji o ljudskom psu-tragaču koji se predivno prurušavao kako bi ušao u trag kriminalcima, i koji je zastajao pored svakog otiska stopala da bi ga izmerio.

„Ne, Hejstingse, moj prijatelju”, rekao bi, „to prepuštamo Žirou i njegovim prijateljima. Herkul Poaro se služi vlastitim metodama. Red i metod, i „male sive ćelije”. Lagodno sedeći u sopstvenim foteljama vidimo stvari koje ovi drugi previđaju i ne donosimo zaključke naprečac kao znameniti inspektor Džap. Ne; nije bilo potrebno gotovo nimalo strahovati da ću Herkula Poaroa naći negde daleko. Po dolasku u London, ostavio sam prtljag u hotelu i odvezao se pravo na staru adresu. Kakva dirljiva sećanja mi je to vratilo! Jedva sam se strpeo da pozdravim svoju staru gazdaricu i odmah požurio uz stepenice, preskaćući po dve, i pokucao na Poaroova vrata.

„Uđite, onda”, povikao je poznati glas iznutra.

Ušetao sam. Poaro je stajao okrenut meni. U rukama je držao malu torbu koju je sa treskom ispustio kada me je ugledao.

„*Mon ami*¹, Hejstingse!“, povikao je. „*Mon ami*, Hejstingse!”

I, pojurivši napred, obavio me je širokim zagrljajem. Razgovor nam je tekao nekoherentno i nedosledno. Uzvici, nestrpljiva

---

¹ *Prijatelju moj* (franc.) – prim. prev.

pitanja, nepotpuni odgovori, poruke moje supruge, objašnjenja mog putovanja, sve je to bilo izmešano.

„Pretpostavljam da ima nekoga u mojim starim sobama?“ upitao sam najzad, kad smo se donekle smirili. „Voleo bih da se ponovo smestim ovde sa vama.“

Izraz Poaroovog lica se zaprepašćujuće brzo promenio.

„*Mon Dieu!* ali kakva *chance epouvantable*². Pogledajte oko sebe, moj dragi prijatelju.“

Prvi put sam zapazio šta me je okruživalo. Uz zid je stajao ogromni putni kovčeg praiistorijskog izgleda. Blizu njega je bilo postavljeno nekoliko kofera, uredno raspoređenih po veličini, od većih ka manjim. Zaključak je bio nepogrešiv.

„Odlazite?“

„Da.“

„Gde?“

„Južna Amerika.“

„Šta?“

„Da, kakva blesava farsa, zar ne? Idem u Rio, i svaki dan sebi kažem, neću pisati ništa u svojim pismima — ali oh! Iznenadenje dobrog Hejstingsa kada me bude ugledao!“

„Ali, kada idete?“

Poaro je pogledao na sat.

„Za sat vremena.“

„Mislio sam da ste uvek govorili da vas ništa neće navesti na dugo putovanje morem?“

Poaro je zatvorio oči i zadrhtao.

„Ne pričajte mi o tome, prijatelju. Moj doktor me uverava da se od toga ne umire – i to je samo jednom; razumete, da se nikada– nikad neću vratiti.“

Gurnuo me je u stolicu.

„Hajde, reći ću vam kako je do svega toga došlo. Znete li ko je najbogatiji čovek na svetu? Bogatiji čak i od Rokfelera? Ejb Rajland.“

---

² Propuštena prilika (franc.) – prim. prev.

„Američki kralj sapuna?“

„Tačno. Obratio mi se jedan od njegovih sekretara. Događaju se neki veoma zamašni, kako biste vi to nazvali, *hokus-pokusi* u vezi sa velikom kompanijom u Rijuu. Želeo je da ispitam stvari na licu mesta. Ja sam odbio. Rekao sam mu da ću mu, ako se predoče činjenice, dati svoje stručno mišljenje. Ali, priznao je da nije u stanju da to uradi. Činjenice bih mogao da dobijem tek nakon dolaska tamo. U normalnim okolnostima, to bi okončalo stvar. Naređivati Herkulu Poarou je čista drskost. Ali, ponuđena suma bila je tako zapanjujuća da sam prvi put u životu bio doveden u iskušenje pukim novcem. Bila je to ogromna suma – pravo bogatstvo! A privlačila me je i druga stvar – vi, prijatelju. Poslednjih godinu i po dana bio sam veoma usamljen starac. Pomislio sam, zašto da ne? Počinjem da se umaram od ovog beskonačnog rešavanja budalastih problema. Stekao sam dovoljnu slavu. Hajde da uzmem taj novac i da se nastanim negde blizu mog starog prijatelja.“

Prilično me je pogodio taj Poarouov gest poštovanja.

„Pa sam prihvatio“, nastavio je, „i za sat vremena moram da krenem da bih stigao na voz do pristaništa. Jedna od malih životnih ironija, zar ne? Ali priznaću vam, Hejstingse, da novac koji se nudi nije bio toliki, možda bih oklevao, jer sam u poslednje vreme započeo svoju malu istragu. Recite mi, šta se obično podrazumeva pod frazom 'Velika četvorka?'“

„Pretpostavljam da je nastala na Versajskoj konferenciji, mada tu je i čuvena 'Velika četvorka' u svetu filma, a taj termin koristi se i za mnoštvo manjih riba.“

„Shvatam“, reče Poaro zamišljeno. „Naišao sam na frazu, razumete, pod određenim okolnostima u kojima nijedno od tih objašnjenja nije primenljivo. Čini se da se odnosi na bandu međunarodnih kriminalaca ili nešto slično; jedino – “

„Jedino šta?“, upitao sam, dok je on oklevao.

„Jedino što mislim da je to nešto velikih razmera. To je samo moja mala ideja, ništa više. Ah, ali moram da završim pakovanje. Vreme ide sve dalje.”

„Ne idite”, zamolio sam. „Otkazite svoj aranžman i otplovite istim brodom sa mnom.”

Poaro se uspravio u stolici i prekorno me pogledao.

„Ah, zar ne shvatate! Dao sam svoju reč, razumete – reč Herkula Poaroa. Ništa sem pitanja života ili smrti me sada ne može zadržati.”

„A to se verovatno neće dogoditi”, promrmljao sam skrušeno. „Osim ako se u poslednjem času 'vrata ne otvore i uđe neočekivani gost.”

Citirao sam staru izreku uz blagi smeh, a onda smo se, u pauzi koja je usledila, obojica prenuli kada se iz unutrašnje sobe začuo zvuk.

„Šta je to?”, povikao sam.

„*Ma foi!*”, uzvratio je Poaro. „Zvuči vrlo kao vaš 'neočekivani gost' u mojoj spavaćoj sobi.”

„Ali kako neko može biti unutra? Nema vrata osim ka ovoj sobi.”

„Vaše pamćenje je odlično, Hejstingse. Sada slede dedukcije.”

„Prozor! Ali to je onda provalnik? Mora da je imao naporan uspon – rekao bih da je to bilo skoro nemoguće.”

Podigao sam se na noge i koračao u pravcu vrata, kada me je zaustavio zvuk pokušaja hvatanja kvake sa druge strane.

Vrata su se polako otvorila. U dovratku je stajao čovek. Bio je prekriven od glave do pete prašinom i blatom; lice mu je bilo mršavo i usahlo. Na trenutak je zurio u nas, a onda se zaljuljao i pao. Poaro je pohitao do njega, a onda je podigao pogled i obratio mi se.

„Brendi – brzo.”

Ulio sam malo brendija u čašu i doneo je. Poaro je uspeo da mu da malo, i zajedno smo ga podigli i odneli na kauč. Kroz

nekoliko minuta otvorio je oči i pogledao oko sebe skoro praznim pogledom.

„Šta želite, *msje?*” upitao je Poaro.

Čovek je raširio usne i pogovorio čudnim mehaničkim glasom.

„G. Herkul Poaro, Faravej Strit, broj 14.”

„Da, da; ja sam taj.”

Čovek kao da nije razumeo, i samo je ponovio potpuno istim tonom:

„G. Herkul Poaro, Faravei Strit, broj 14.”

Poaro je pokušao da mu postavi nekoliko pitanja. Ponekad čovek uopšte ne bi odgovarao; ponekad bi ponavljao istu frazu. Poaro mi je dao znak da pozovem telefonom.

„Zovite dr Ridžveja da dođe.”

Doktor je, srećom, bio u ordinaciji; a kako je njegova kuća bila tik iza ugla, prošlo je samo nekoliko minuta pre nego što je nahrupio u sobu.

„Šta je sve ovo, a?”

Poaro mu je dao kratko objašnjenje, a doktor je počeo da pregleda našeg čudnog posetioca, koji je izgledao potpuno nesvestan njegovog ili našeg prisustva.

„Hm!” rekao je dr Ridžvej kada je završio. „Čudan slučaj.”

„Moždana groznica?” predložio sam.

Doktor je odmah prezrivo frknuo.

„Moždana groznica! Moždana groznica! Ne postoji takvo nešto kao što je moždana groznica. Izmišljotina romanopisaca. Ne; čovek je doživeo nekakav šok. Došao je ovamo nagonjen silom uporne ideje – da pronađe gospodina Herkula Poarua, Faravei Stit, broj 14 – i ponavlja te reči mehanički, a da ni najmanje ne zna šta znače.”

„Afazija?” rekao sam olako.

Taj predlog, za razliku od prethodnog, nije učinio da doktor frkne toliko nasilno. Nije odgovorio, ali je čoveku pružio list papira i olovku.

„Da vidimo šta će učiniti sa tim”, prokomentarisao je.

Čovek nekoliko trenutaka nije činio ništa s tim, a onda je odjednom počeo grozničavo da piše. Jednako naglo je stao i pustio da i papir i olovka padnu na zemlju. Doktor ih je podigao i odmahnuo glavom.

„Ničeg ovde nema. Samo cifra 4, nažvrljana desetak puta, svaka veća od prethodne. Želi da napiše broj 14, Faravei Strit, rekao bih. Zanimljiv je slučaj –veoma zanimljiv. Možete li da ga zadržite ovde do popodneva? Trebalo bi da sam uskoro u bolnici, ali vratiću se popodne i urediti sve povodom njega. To je previše zanimljiv slučaj da bi se izgubio iz vida.”

Objasnio sam da Poaro odlazi, i činjenicu da sam predložio da ga otpratim do Sautemptonu.

„To je sve u redu. Ostavite čoveka ovde. Neće se odati nestašlucima. Pati od potpune iscrpljenosti. Verovatno će spavati osam sati bez prestanka. Popričaću sa vašom odličnom gđom Smešnilicom i reći joj da ga drži na oku.”

Zatim je dr Ridžvej uobičajeno hitro izašao. Poaro je završio svoje pakovanje, jednim okom gledajući sat.

„Vreme maršira neverovatnom brzinom. Hajde, Hejstingse, ne možete reći da sam vas ostavio bez posla. Izuzetno senzacionalan problem. Čovek dospeo iz nepoznatog. Ko je on? Šta je on? Ah, *sapristi*, ali ja bih dao dve godine svog života da ovaj brod kreće sutra umesto danas. Ovde postoji nešto veoma začudno –veoma zanimljivo. Ali, morali bismo imati vremena – *vremena*. Možda će proći dani – ili čak meseci – pre nego što će on moći da nam kaže šta je došao da kaže.”

„Daću sve od sebe, Poaro”, uveravao sam ga. „Pokušaću da budem efikasna zamena.”

„Da-a.”

Njegova replika mi se učinila blago sumnjičavom. Uzeo sam list papira.

„Kada bih pisao priču”, rekao sam lagano, „ovo bi trebalo da utkam sa vašom najskorijom idiosinkrazijom, i nazovem je

Misterija velike četvorke.” Lupkao sam po ispisanim ciframa dok sam govorio.

A onda sam se prenuo, jer se naš invalid naglo trgao iz svog stupora, uspravio u svojoj fotelji i rekao jasno i razgovetno:

„Li Čang Jen.”

Izgledao je kao čovek koji se iznenada probudio iz sna. Poaro mi je dao znak da ne govorim. Čovek je nastavio. Govorio je jasnim, visokim glasom, a nešto u njegovom izgovoru učinilo je da mi se čini da on citira iz nekog pisanog izveštaja ili predavanja.

„Može se smatrati da Li Čang Jen predstavlja mozak Velike četvorke. On je kontrolišuća i pokretačka sila. Stoga sam ga označio kao Broj Jedan. Broj Dva se retko pominje po imenu. On je predstavljen slovom 'S' sa dve poprečne crte povučene kroz njega – znakom za dolar; takođe sa dve pruge i zvezdom. Stoga se može pretpostaviti da je on američki podanik i da predstavlja moć bogatstva. Čini se da nema sumnje da je Broj Tri žena, a njena nacionalnost francuska. Moguće je da je ona jedna od sirena polu-sveta, ali ništa se definitivno ne zna. Broj Četiri –”

Glas mu je zadrhtao i pukao. Poaro se nagnuo napred.

„Da”, upitao je, „Broj Četiri?”

Oči su mu bile prikovane za čovekovo lice. Činilo se da neki preplavljujući užas dobija bitku; crte su bile izobličene i iskovrnutе.

„Uništitelj”, prestravljeno je uzdahnuo. Zatim je, uz poslednji grčeviti pokret, ponovo pao u nesvest.

„*Mon Dieu!*”, prošaputao je Poaro: „Onda sam bio u pravu. Bio sam u pravu.”

„Mislite – “

Prekinuo me je.

„Ondesite ga do kreveta u mojoj sobi. Nemam ni minuta za gubljenje ako želim da uhvatim svoj voz. Nije da želim da ga uhvatim. O, kad bih mogao da ga propustim mirne savesti! Ali, dao sam reč. Hajde, Hejstingse!”

Ostavili smo našeg misterioznog posetioca pod nadzorom gospođe Pirson i odvezli se, i prikladno, za dlaku, uhvatili voz. Poaro je naizmenično bio ćutljiv i brbljiv. Sedeo bi zureći kroz prozor, kao ćovek izgubljen u snu, i oćigledno nije ćuo ni reć koju sam mu ja rekao. Zatim, iznenada bi se vratio u ųivost, obasipao bi me naredbama i uputstvima i pozivao na neophodnost stalnih markonigrama.

Imali smo dug napad tišine nakon što smo prošli Voking. Voz, naravno, nije stajao nigde do Sautempton; ali se samo tu desilo da ga je zaustavio signal.

„Ah! *Sacre mille tonnerres*³!”, povikao je iznenada Poaro. „Ali, bio sam imbecil. Konaćno jasno vidim. Nesumnjivo su blaženi sveci ti koji su zaustavili voz. Iskaćite, Hejstingse, iskaćite, kaųem vam.”

U trenutku je otkljućao vrata vagona i iskoćio na prugu.

„Bacite kofere i skoćite i vi.”

Poslušao sam ga. Taman na vreme. Kada sam se doćekao pored njega, voz je krenuo dalje.

„A sada, Poaro, rekoh, pomalo ozlojećeno, „moųda ćete mi reći o ćemu se sve ovde radi.”

„Radi se, prijatelju moj, o tome da sam ugledao svetlo.”

„To mi je”, rekao sam, „veoma prosvetljujuće.”

„Trebalo bi da bude”, rekao je Poaro, „ali se plašim – veoma se plašim, da nije. Ako moųete da ponesete dva ova kofera, mislim da ja mogu da se snaćem sa ostalim.”

---

³ *Hiljadu mu svetih gromova.* (franc.) – prim. prev.

Drugo poglavlje

ČOVEK IZ DUŠEVNE BOLNICE

Na sreću, voz se zaustavio blizu stanice. Kratka šetnja nas je dovela do garaže, gde smo uspeali da nabavimo automobil, a pola sata kasnije smo se u žurbi vrteli nazad ka Londonu. Tek tada, ni trenutak ranije, Poaro se udostojio da zadovolji moju znatiželju.

„Ne vidite? Ništa više nego što sam ja video. Ali, sada vidim. Hejstingse, *Sklanjali su me s puta.*”

„Šta?”

„Da. Vrlo pametno. I mesto i metod izabrani su sa velikim znanjem i visprenošću. Plašili su me se.”

„Ko vas se plašio?”

„Ona četiri genija koja su se udružila da rade mimo zakona. Kinez, Amerikanac, Francuskinja i – još jedan. Molite se blagom Bogu da se vratimo na vreme, Hejstingse.”

„Mislite da postoji opasnost za našeg posetioca?”

„Siguran sam u to.”

Gospođa Pirson nas je pozdravila po dolasku. Ignorišući njenu ekstazu zaprepaščenja kada je ugledala Poaroa, tražili smo informacije. Bile su umirujuće. Niko nije zvao, a naš gost nije dao nikakav znak.

Uz uzdah olakšanja popeli smo se u sobe. Poaro je prešao spoljašnju i prošao do unutrašnje. Onda me je pozvao, glas mu je bio čudno uznemiren.

„Hejstingse, on je mrtav.”

Dotrčao sam do njega. Čovek je ležao kao što smo ga i ostavili, ali je bio mrtav, i bio je mrtav već neko vreme. Pojurio sam

po doktora. Ridžvej, znao sam, još se nije vratio. Pronašao sam drugog lekara skoro odmah, i doveo ga nazad sa sobom.

„Da, jašta, mrtav je, jadničak. Skitnica s kojom ste se sprijateljili, a?”

„Nešto tako”, reče Poaro, izbegavajući odgovor. „Šta je bio uzrok smrti, doktore?”

„Teško je reći. Možda je bila neka vrsta napada. Postoje znaci gušenja. Nema gasa, zar ne?”

„Ne, električno svetlo – ništa drugo.”

„I oba prozora širom otvorena. Mrtav je oko dva sata, rekao bih. Obavestićete odgovarajuće ljude, zar ne?”

Otišao je. Poaro je obavio par neophodnih telefonskih razgovora. Konačno, na moje iznenađenje, nazvao je našeg starog prijatelja, inspektora Džapa, i pitao ga da li bi možda mogao da dođe.

Čim su ti postupci završeni, pojavila se gospođa Pirson, očiju okruglih poput tanjira.

„Ovde je čovek iz Hanvela – iz duševne bolnice. Ko bi rekao? Da ga uvedem?”

Dali smo znake pristanka i uveden je krupni, kršni čovek u uniformi.

„Jutro, gospodo”, rekao je veselo. „Imam razloga da verujem da je kod vas ovde jedna od mojih ptičica. Pobegao je sinoć, jeste.”

“Bio je ovde”, rekao je Poaro tiho.

„Nije valjda opet pobegao?”, upitao je čuvar sa izvesnom zabrinutošću.

„On je mrtav.”

Činilo se da je čovek osetio olakšanje, pre nego išta drugo.

„Pa, nemojte reći. Ako je tako, usuđujem se da kažem da je to najbolje za sve stranke.”

„Da li je bio – opasan?”

„Misliš, nastrojen ubistvima? A, ne. Dosta bezopasan. Vrlo akutna manija gonjenja. Puna glava tajnih društava iz Kine koja su ga učutkala. Svi su oni isti.”

Ja sam se stresao.

„Koliko dugo je bio zatvoren?“, upitao je Poaro.

„Sad već oko dve godine.”

„Razumem”, reče Poaro tiho. „Nikome nikada nije palo na pamet da bi on mogao – biti zdravog razuma?”

Čuvar je dozvolio sebi da se nasmeje.

„Da je pri zdravoj pameti, šta bi radio u ludnici? Svi oni kažu da nisu ljudi, znate.”

Poaro ništa više nije rekao. Odveo je čoveka da vidi telo. Odmah je došlo do identifikacije.

„To je on – jašta”, rekao je čuvar bezosećajno. „Smešan tip, zar ne? Pa, gospodo, najbolje je da sada odem i sredim sve što treba pod datim okolnostima. Nećemo vas još dugo mučiti povodom leša. Ako bude bilo sudskog uviđaja, moraćete da se tamo pojavite, da vam kažem. Želim vam prijatno jutro, gospodo.”

Odgegao se iz sobe uz prilično neotesan naklon.

Nekoliko minuta kasnije stigao je Džap. Inspektor Skotland Jarde je kao i obično bio čio i doteran.

„Evo me, msje Poaro. Šta mogu da učinim za vas? Mislio sam da ste se danas otisnuli negde tamo na koralne grebene?”

„Moj dobri Džape, želim da znam da li ste ikada ranije videli ovog čoveka.”

Uveo je Džapa u spavaću sobu. Inspektor je, sa zbunjenim izrazom lica, zurio u figuru na krevetu.

„Dajte da vidim sad – deluje mi nekako poznato – i ja se takođe ponosim svojim pamćenjem. Bože me sačuvaj, pa to je Majerling!”

„Momak iz Tajne službe – nije od naših ljudi. Otišao je u Rusiju pre pet godina. Ništa se više o njemu nije čulo. Uvek sam mislio da su ga boljševici smakli.”

„Sve se to uklapa”, rekao je Poaro, kada je Džap otišao, „osim činjenice da je, izgleda, umro prirodnom smrću.”

Stajao je i nezadovoljno, namršteno gledao u nepokretnu figuru. Zavese na prozorima su se razlepršale od naleta vetra i on je oštro podigao pogled.

„Pretpostavljam da ste vi otvorili prozore kada ste ga položili na krevet, Hejstingse?”

„Ne, nisam”, odgovorio sam. „Koliko se sećam, bili su zatvoreni.”

Poaro je iznenada podigao glavu.

„Zatvoreni – a sada su otvoreni. Šta to može značiti?”

„Neko je ušao na taj način”, predložio sam.

„Moguće”, složio se Poaro, ali je govorio odsutno i neuverljivo. Posle minut-dva reče:

„To baš i nije ono što sam imao na umu, Hejstingse. Da je otvoren samo jedan prozor, to me ne bi toliko zaintrigiralo. Neobičnim mi se čini što su oba prozora otvorena.”

Požurio je u drugu sobu.

„Otvoren je i prozor u dnevnoj sobi. I taj smo ostavili zatvoren. Ah!”

Sagnuo se nad mrtvim čovekom, detaljno ispitujući uglove njegovih usana. Onda je iznenada podigao pogled.

„Usta su mu bila začepljena, Hejstingse. Začepljena usta, a zatim je otrovan.”

„Nebesa!”, uzviknuo sam u šoku. „Pretpostavljam da ćemo sve o tome saznati na obdukciji.”

„Nećemo ništa saznati. Ubijen je udisanjem jake prusitne kiseline. Gurnuta mu je tačno ispod nosa. Zatim je ubica ponovo otišao, prvo otvorivši sve prozore. Cijanovodonična kiselina je izuzetno isparljiva, ali ima izražen miris gorkog badema. Bez traga mirisa koji bi ih vodio, i bez sumnje na zločin, lekari bi pripisali smrt nekom prirodnom uzroku. Dakle, ovaj čovek je bio u tajnoj službi, Hejstingse. I pre pet godina nestao je u Rusiji.”

„Poslednje dve godine je bio u duševnoj bolnici”, rekao sam.
„Ali šta je sa tri godine pre toga?”

Poaro je odmahnuo glavom, a onda me uhvatio za ruku.

„Sat, Hejstingse, pogledajte na sat.”

Pratio sam njegov pogled do kamina. Sat je stao u četiri.

„*Mon ami*, neko je petljao sa njime. Imalo je još tri dana da kuca. To je sat od osam dana, razumete?”

„Ali, zašto bi oni hteli to da urade? Nekakva ideja da nas navedu na lažne zaključke time što će učiniti da se zločin dogodio u četiri sata?”

„Ne, ne; preuredite svoje ideje, *mon ami*. Vežbajte svoje male sive ćelije. Vi ste Majerling. Možda čujete nešto – i dovoljno dobro znate da je vam je sudbina zapečaćena. Imate samo vremena da ostavite znak. Četiri sata, Hejstingse. Broj četiri, Uništitelj. Ah! ideja!”

Otrčao je u drugu sobu i zgrabio telefon. Tražio je Hanvel.

„To je duševna bolnica, zar ne? Razumem da je danas došlo do bekstva? Šta kažete? Samo trenutak. Ako biste mogli ti da ponovite? Ah! *parfaitement*!”

Spustio je slušalicu i okrenuo se prema meni.

„Čuli ste, Hejstingse? Nije bilo bekstva.”

„Ali čovek koji je došao – čuvar?”, rekao sam.

„Pitam se – vrlo se pitam.”

„Mislite –?”

„Broj Četiri – Uništitelj.”

Gledao sam u Poaroa zaprepašćeno. Minut ili dva kasnije, kada mi se povratio glas, rekao sam:

„Poznaćemo ga ponovo, bilo gde, to je jedna stvar. Bio je to čovek veoma izražene ličnosti.”

„Je li bio, *mon ami*? Mislim da ne. Bio je krupan, nabusit i crvenog lica, sa gustim brkovima i promuklim glasom. Do sad

---

⁴ *Savršenstvo* (franc.) – (prim. prev.)

već neće biti ništa od toga, a što se tiče ostalog, ima neupadljive oči, neupadljive uši i savršeno lažne zube. Identifikacija nije tako laka stvar kao što se vama čini. Sledeći put – “

„Mislite da će biti sledećeg puta?” prekinuo sam.

Poaroovo lice je postalo veoma ozbiljno.

„To je dvoboj do smrti, *mon ami*. Vi i ja s jedne strane, Velika četvorka s druge. Uspešno su izveli prvi trik; ali nisu uspeli u svom planu da me sklone s puta, i u buduće će morati da se hvataju u koštac sa Herkulom Poaroom!”